

СЪВЕТ ЗА ЕЛЕКТРОННИ МЕДИИ

ПРОТОКОЛ ОТ СРЕЩА

С УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА БЪЛГАРСКОТО НАЦИОНАЛНО РАДИО,

ПРОВЕДЕНА НА 19.12.2023 Г.

ПРИСЪСТВАТ от СЕМ: Соня Момчилова – председател, Галина Георгиева, Габриела Наплатанова, Пролет Велкова

ОТСЪСТВА: Симона Велева

ПРИСЪСТВАТ ОТ БНР: Милен Митев, Албена Миланова, Валери Запрянов, Димитър Димитров, Теодосий Спасов

Начало на срещата: 13:00 часа, водена от Соня Момчилова

Протоколист: Николина Джидрова

Соня Момчилова: Добър ден на всички. Както известихме вече, срещата ни с Управителния съвет на Българското национално радио и с генералния директор на обществената медия може да започне. Благодаря Ви, господа и дами, че се отзовахте в оперативен порядък на нашата покана. Господин Митев, безпрецедентен факт, укор за цензура, към нас има много сигнали, предполагам, че и в радиото получихте такива, за решението да не излъчите интервюто с посланика на Руската Федерация. Аз лично намирам за разумно решението Ви да оставите на журналистическата съвест решението дали да прозвучи интервюто на господин Волгин с госпожа Митрофанова. Факт е, че извън контекста на предаването и без да сме го чули, на нас ни е трудно да преценим доколко то отговаря и съответства на журналистическите стандарти, доколко е спазен балансът в изискуемите параметри на Вашите правилници и на това, което се предполага, че трябва да бъде едно предаване, излъчвано по национална медия. Дали Българското национално радио е в състояние да отговаря на обществените очаквания, да покрива наличните такива, да отговаря на нуждите на обществото. За това бихме искали да поговорим днес с Вас и с членовете на Управителния съвет. Сега, обаче, в 12:41 ч., ние все още бяхме в заседание, когато в нашата администрация е получено официално искане до Съвета за електронни медии от страна на Петър Волгин, което гласи следното, позволете ми да Ви запозная: „На 16-ти този месец, Програмният съвет на Българско национално радио извърши класически акт на цензура, като не позволи да бъде излъчено в ефир интервюто с посланика на Руската Федерация у нас госпожа Елеонора Митрофанова. Това беше безпардонен удар върху може би единственото неоспоримо достойнство на българския преход от последните 34 години, а именно свободата на словото. Тъй като аз интервюирах посланик Митрофанова, настоявам СЕМ да ме изслуша, за да разберат неговите членове какво всъщност се случва в Българско национално радио. Разбирам, че членовете на Програмния съвет, както и близки до тях лица, вече манипулативно наводняват медийното пространство с крайно изопачени извадки от така и неизлъченото интервю. Това, първо, е непочтено и второ, рискува да вкара България

в сериозен международен скандал. Винаги съществува такъв риск, когато думите на посланик на чужда държава биват изопачавани и фалшифицирани. Надявам се, че членовете на СЕМ ще направят така, че аудиторията да чуе интервюто с посланик Митрофанова и в същото време ще обезкуражат всякакви бъдещи опити на когото и да било да се упражнява върху разговор, забранен за останалите слушатели. Ако членовете на СЕМ държат да чуят истината за цензурата в Българско национално радио, извършена от Програмния съвет, би трябвало да ме изслушат. С уважение, Петър Волгин“. Колеги, за мен това е изненадващо искане, изненадващо писмо. И за Вас е така. Предлагам да гласуваме и да решим дали да поканим господин Петър Волгин на тази среща. Заповядайте, госпожо Наплатанова.

Габриела Наплатанова: Преди да гласуваме, щом искате да го подложим на гласуване, искам да направя следното уточнение. Тъй като в петък се появи една декларация, заради която възникнаха съмненията, че Вие сте действали под политическо давление като обществена медия, в нея беше замесен и СЕМ, искам да направя категорично разграничение в свое лично качество, като член на Съвета, че не съм оказвала, а вярвам и колегите ми също, никакво влияние в процеса, в който Вие сте решили вътрешно-редакционно, в рамките на Програмния съвет, да вземете решение за съдбата на това записано интервю. Моето лично вътрешно убеждение е, че радиото, като обществена медия, има механизми за саморегулация, тоест вътрешно да решава редакционни проблеми. Има ясни правилници за вътрешна дейност, за редакционна политика, които регламентират как се случват тези неща. Съветът не може да бъде арбитър, това е мое лично мнение. Ние не сме следствие, не сме съд, ние искаме да изясним обстоятелствата около това неизлъчено интервю. Също така, не можем да кажем какво вътре е редно и нередно, тъй като не сме го чули, а ние не можем да се сезираме по неизлъчен материал. Ако ще поставяме на обсъждане и гласуване дали да поканим господин Волгин, може би следвало да поканим и председателя на Програмния съвет, който е другата страна в този казус.

Пролет Велкова: Мога ли и аз да взема думата по повод на предложението да гласуваме дали да поканим господин Волгин. Ние имаме една среща, която сме уговорили в този формат и ми се струва не особено коректно сега да решим да променим формата и предварителната си уговорка, защото експромтно той се включва с това желание, първо. И второ, смятам че каквото и да се случва, до каквито и изводи да стигнем по повод на този казус, отговорността е на ръководството. Така че, разговорът трябва да водим с ръководството на радиото, а то да решава нататък проблемите надолу. Да, може би, щеше да е ценно да чуем представители на Програмния съвет. Аз засега не мисля, че има такава необходимост, защото ето Вие тук, Управителният съвет, сте при нас.

Соня Момчилова: Благодаря. Госпожо Георгиева, имате ли нещо да добавите?

Галина Георгиева: Нямам нищо да добавя, имам собствена позиция. Аз, в интерес на истината, не очаквах, че по този начин ще протече срещата ни с Вас. Присъствала съм на няколко подобни срещи и те винаги са били по повод Българското национално радио, за мое много голямо съжаление. Това, което искам да Ви кажа е, че Ви благодаря, че Вие сте в пълен състав, всеки със своето мнение по случващото се последните няколко дни в националната медия. Предполагам, че сте чули моята позиция и тя най-много се приближава до тази, която изчетох в първа точка от днешното ни заседание. Това, което искам категорично да заявя пред Вас е, че аз нямам намерение да взимам участие в процес по намеса в редакционната Ви политика. В Съвета за електронни медии са постъпили Ваши правилници, с които аз назад във времето съм се запознавала и категорично няма да си позволя да наруша тази граница и това, което аз имам като правомощие като член на Съвета за електронни медии. В качеството си на такъв, аз бих могла да поискам всякакви

документи. Друг е въпросът какво ще очаквате Вие, моите колеги и обществеността от това, след като се сдобия аз било то с материала, било с протокола на Програмния съвет. Това, което за мен днес е важно да науча, първо, е дали остана нещо неизказано. Слушала съм интервюто на председателя на Програмния Ви съвет госпожа Късовска, запознала съм се с позицията на Българското национално радио и смятам, че ситуацията към момента далеч не прилича на една през 2019-та година, в която следва да установяваме кой къде е бил. Въпросите ми към генералния директор са: Вие участвали ли сте в Програмния съвет в това негово заседание в събота? Имате ли нещо да добавите, има ли нещо неизказано, което бихте искали да споделите със Съвета за електронни медии, а смятам и за разумно и редно тази среща днес с Вас да бъде публична. Господин Волгин канен ли е да присъства на Програмния съвет в събота? Какви са следващите стъпки, които Вие, като ръководител на организацията, ще предприемете от гледна точка на процеса и методиката по вземане на решения на Програмния съвет, как е бил свикан и въобще, научихме и детайли по оформянето на материала, каквото сметнете за нужно, Ви моля да ни го споделите. Благодаря Ви.

Соня Момчилова: Преди да преминем към този режим на диалог, аз все пак да уточня. Разбирам, че не сме склонни да променим формата на срещата, колеги, ако правилно Ви разбрах? Така че - няма да каним господин Волгин. Добре, господин Митев, какво повлия на това Ваше решение, доколкото разбрахме вчера от интервюто с госпожа Късовска, технологичното време, в което е трябвало да бъде подготвено интервюто е предизвестило краткия срок, в който е трябвало да се прецени излъчването или пък съответно забраната за излъчване на това интервю. Няма да скрия, че за мен беше изненада вчера този разговор в предаването на Диана Янкулова, защото чухме извадки, чухме потпури от интервюто, което беше малко, казвам - за мен, странен жанр и в някаква степен може би подвеждащо за аудиторията. Но, моля Ви, запознайте ни с Вашите съображения за това да действате по този начин. Благодаря. Заповядайте.

Милен Митев: Благодаря и аз. Уважаеми членове на Съвета за електронни медии, на първо място искам да Ви благодаря за тази среща и във връзка с казаното дотук да започна с това, че аз не я приемам като арбитраж. Напротив, тази среща и фактът, че тя е публична за мен е един инструмент до обществото, или поне до тези негови представители, които се интересуват от казуса, да достигне повече информация за него, което смятам за позитивно. Надявам се в този разговор да успеем да разкрием достатъчно много информация, за да може всеки човек да формира своето мнение. Разбира се, аз имам в себе си скептичното опасение, тъй като обществото ни е доста поляризирано по тази тема, че едва ли някой ще промени мнението си, базирано на нашия разговор, което вече е формирал предварително, но дано успеем да предоставим достатъчно факти на обществото. Множество въпроси бяха поставени, както от Ваша страна, така и в писма, които получихме в Българското национално радио, включително още същата вечер заваляха и заявления за достъп до обществена информация, така че тепърва нашите юристи ще трябва да решат дали и доколко едно неизлъчено в ефир интервю може да представлява обект на Закона за достъп до обществена информация и да бъде предоставено на тези, които го искат. На първо място, възниква въпросът: може ли да се интервюира посланикът на Руската Федерация. Смятам, че в този случай ръководството на програмата „Хоризонт“ правилно е преценило, че недопустим събеседник няма и те не могат предварително да кажат: „Не, това интервю няма как да се проведе добре“. Има как да се проведе в съответствие със стандартите. Ако това решение беше взето предварително и беше отказано изобщо да се запише това интервю, то тогава смятам, че щяхме да водим същия разговор за цензура, но два дни по-рано и тогава

може би господин Волгин щеше да има много повече основание за своята позиция. Затова мисля, че програмата правилно е преценила, че не може да спре самото интервю, още повече, доколкото ми е известно, при първоначалното планиране е била представена информация, че са отправени покани както към руското, така и към украинското посолство. Впоследствие от посолството на Украйна отговор така и не пристига, от информацията, която имам, а госпожа Митрофанова е потвърдила възможността да дойде и да бъде записана за интервю. Самото интервю, след като е било записано в четвъртък, ако не се лъжа, е било монтирано и преведено, и готовият материал е бил качен във варианта, в който екипът на предаването е искал да бъде излъчен, в петък следобед, между 18:00 и 19:00 часа. Това е и причината поради която Програмният съвет не е имало как да го чуе преди това, не е имало как да знае преди това какво ще бъде излъчено в ефир. За мен лично, като ръководител, достойнството и качествата на тази позиция са, че тя не е взета, базирана на личността на посланика на Русия или на личността на водещия Петър Волгин, а е базирана на изслушване на конкретното интервю и преценка, че по начина, по който е направено в своя финален вариант, то не отговаря на нашите редакционни стандарти и би могло по някакъв начин да подведе нашата аудитория. В този смисъл, мисля, че това е правилното решение и дори някои да смятат, че е закъсняло, струва ми се, че едно предварително предпоставяне, че Волгин няма как да направи интервюто както трябва не би било редно и това вече би създавало много по-основателни притеснения за цензура. В същото време, в петъкния ден се появи една позиция от централата на една от политическите партии, която е основната причина сега да говорим за опасност от натиск отвън. Както вече казах, не е имало как Програмният съвет по-рано от петък вечер да чуе записа, тъй като той едва тогава е бил предоставен и качен в системата за излъчване. Мисля, че предварителни действия, предпоставящи нещо, биха били по-скоро погрешни. Това, че позицията, която в крайна сметка Програмният съвет е изразил е такава, че интервюто да не бъде излъчено, не означава непременно, че това е позицията на въпросната политическа партия или на нейни представители. По същата логика, ако пък то беше излъчено, може би щяхме да бъдем обвинявани, че сме угаждали на друга политическа партия. Българското национално радио се стареа да стои встрани от политическите процеси и да ги отразява. Логиката на водещия да покани точно този събеседник донякъде почива на това, че очевидно посланикът на Руската Федерация не е присъствал в български медии от доста време, поради което може би е сметнал, че може да бъде казано нещо различно, ново и интересно. Това, разбира се, не променя факта, че всяко едно интервю, особено когато става дума за толкова чувствителна тема и дори, ако смея така да кажа, чувствителен събеседник, защото забранени събеседници в БНР няма, но има събеседници, към които е нормално да се отнасяме с повишено внимание, защото тук в крайна сметка става дума за една от страните във въоръжен конфликт и то страна, която го е започнала. Логично е в интервю с такъв събеседник да се опитаме да стигнем до истината, да разкрием нещата, които вълнуват, предполагам, по-голямата част от нашето общество. Ако идеята е просто да се предостави трибуна за изказване на въпросния събеседник, то тогава той би могъл просто да си подаде позицията и тя да бъде публикувана някъде, не е необходимо да има интервю. Смисълът на жанра „интервю“ е именно журналистът да се опита да напише интересните неща, различните неща. А в случая, когато говорим за страна в конфликт - да разбере позицията на тази страна, да отправи към нея всички критики, които съществуват по отношение на тази позиция и да види как този събеседник ще отговори. В този смисъл, аз лично, като ръководител, си позволих да потърся съвет от страна на ръководители в ЕВУ, не от гледна точка на това те да ни кажат какво да правим, а по-скоро да ни насочат към европейска

практика в подобни казуси. Това, което ми казаха и ми изпратиха като примерни материали, като цяло, интервюта, разбира се, е имало с посланици на Руската Федерация след започването на войната. Не е много честа практика, но са се случвали такива интервюта. Без изключение, журналистите в тях са били изключително остри и критични към своя събеседник, да не кажа чак и нападателни. Дали това е правилния начин, по който трябва да се води едно интервю, не се наемам да кажа, не е нужно непременно да нападаш и да си твърде хаплив със събеседника си, но когато имаш такъв събеседник и при положение, че от позицията си на представител на държава, която, да, прав е Волгин, е велика сила и която в момента е стартирала един въоръжен конфликт, би трябвало много по-сериозно да се задълбае журналистът, за да разкрие истината по множество наболели въпроси, за които този събеседник би могъл да има информация. Обстоятелството, че в Българското национално радио цензура няма, мисля, че достатъчно ясно беше показано и в предаването в събота „Политически НЕкоректно“, в което водещият достатъчно обстойно коментира неговата гледна точка за причините, поради които интервюто е било спряно, както и това, което споменахте, интервю на програмния ни директор. Дали тази ситуация можеше да бъде избегната ми е много трудно да преценя. Струва ми се, че на фона на наистина сериозната поляризация в нашето общество по темата Русия и всичко свързано с нея, самото обявяване на гост - посланик на Руската Федерация, вече провокира едно сериозно напрежение и независимо дали интервюто беше спряно или излъчено, то щеше да провокира множество изострени дискусии и множество критики към нас. Не един и два пъти сме търпели в миналото критика, че нямаме достатъчно редакционна намеса и допускаме да се излъчват неща, които не би трябвало да бъдат излъчени. В случая е имало редакционна намеса, сега търпим критика, че е имало. Не напразно сме предпазливи в подобен тип намеси, всяка една такава намеса може да бъде атакувана като цензура и да бъде създадено подозрение, че е такава. Затова смятам, че е важно подобни решения да се взимат след максимално широка дискусия. В случая, Програмният съвет е най-добрият възможен инструмент, с който разполагаме, тъй като това е широк орган, съставен от много експерти, които са на ръководни позиции в радиото, така че бих искал да изразя и към тях своите поздравления, че толкова бързо се събраха, толкова бързо реагираха и че взеха принципно решение, базирано на конкретния материал, а не на това може или не може да се интервюира посланик на една държава, която и да е тя. По отношение на планирането, като всяка друга криза и тази, разбира се, разкрива някои недостатъци, които биха могли да бъдат подобрени занаяпред. В момента в програма „Хоризонт“ няма писани правила за планиране, в смисъл, някой, който да казва: задължително в толкова часа и толкова минути ти трябва да си казал какво ще правиш и ако не получиш одобрение от някого, не може да го направиш. За да гарантираме свободата, не само свободата на словото и свободата на информация, а и свободата на самите журналисти да се чувстват комфортно докато вършат своята работа, ние имаме общо взето два инструмента. Единият са вътрешни правила, които се опитват да поставят някаква граница между административното ръководство и журналистите, които правят своите предавания. Другият инструмент е начина, по който се прилагат тези правила, защото едни редакционни стандарти не са написани като наказателен кодекс, ако А и Б, то С. Там, разбира се, винаги има поле за интерпретация. Именно затова Програмният съвет е орган, който е упълномощен да установява съответствие или несъответствие с редакционните стандарти, защото ако един човек би могъл да сбърка или да се поддаде на натиск, то за 15-16 човека едновременно това е много по-трудно да се случи. Всеки един от участвалите в това заседание на Програмния съвет е изказал своето мнение, дал е своя глас и това становище, оформено като решение на Програмния съвет, е било препоръката в

програма „Хоризонт“ това конкретно интервю да не бъде излъчвано. Аз уважавам напълно професионализма на колегите и тяхното мнение, разбирам също така, че мнението на водещия Петър Волгин е противоположно, но в случая, органът, който има правото да вземе това решение е Програмният съвет. Това е нашият инструмент за саморегулация, това е нашата защита срещу натиск, както от страна на нас самите, да не казваме на някой журналист направи това или онова, така и за защита от натиск отвън. Разбира се, Петър Волгин е бил поканен на заседанието на Програмния съвет, тъй като подобно обсъждане не би било редно да се случи зад гърба му. Той е отказал да участва, имал е възможност, ако е искал, да присъства, да чуе аргументите на всеки един, да ги обори, да даде своите аргументи, да се опита да ги убеди в противното решение, но така или иначе е избрал да не присъства на това заседание и решението е било такова, каквото е вече обявено от наша страна. Аз самият не съм участвал в това заседание на Програмния съвет. По принцип, правилникът ми дава право да участвам в заседания, но не и задължение. Задължение има ресорният член на Управителния съвет, който в случая е господин Валери Запрянов. Той участва в заседанието на Програмния съвет без право на глас. Смятаме, че това е принцип, който е работил във времето и който позволява, от една страна, да има пряк контакт между Управителния и Програмния съвет, за да не си комуникираме само писмено, което би било твърде, направо да кажа, смешно, и в същото време да няма натиск върху Програмния съвет какво да вземе като решение. Пак казвам, не смятам, че 16 човека, осем от които работят в страната, биха могли така лесно да бъдат убедени да гласуват в един глас. По темата, че изглежда твърде тоталитарно подобно решение, също не бих се съгласил, защото, например, Общественият ни съвет излезе с позиция, според която Програмният съвет е допуснал грешка. Те смятат, че интервюто е трябвало да бъде излъчено, което е достатъчно ясен сигнал, че в Националното радио има диалог и се чуват мнения. Просто в случая органът, който има право да вземе това решение е Програмният съвет. Той е установил несъответствия с няколко разпоредби на Етичния ни кодекс и на редакционните стандарти. По-конкретно, няма да цитирам твърде дълго, за да не стане сухо и скучно, но по отношение на Етичния кодекс е отчетено нарушение на чл. 5, който се отнася до безпристрастност и баланс между противоположните гледни точки. По отношение на редакционните стандарти, решението е, че има нарушение на точки 7.3, 8.1 и 13. В случая става дума за разпоредби, които касаят, извинете ме само за секунда, документът е малко дълъг, 8.1 – отразяване на военни действия, който казва, че да, нормално е страна в конфликт да защитава своята си позиция, което изисква една още по-висока степен на внимание от страна на журналиста, който провежда такова интервю, 7.3 касае общите принципи при провеждането на интервюта, според които интервютата не трябва да изглеждат благосклонни към определена позиция, ако тя е дискуссионна. Честно казано, в днешно време вече не знам коя позиция не е дискуссионна, тъй като се налага да си доказваме и че земята е кръгла. Общо взето, това са основанията, на които почива това решение. Изслушана е и госпожа Янкулова като председател на редколегията на програма „Хоризонт“, като в своята позиция казва, че не е имала време да вземе становище от всички членове на редколегията поради твърде краткия срок и изразява по-скоро своето лично мнение, което е, че това интервю не е трябвало да бъде взимано. Така или иначе, тя също смята, че интервюто не отговаря на необходимите стандарти, за да бъде част от ефира на програма „Хоризонт“. Това мнение, въпреки че не е съгласувано с цялата редакционна колегия, също е било отчетено и изслушано от Програмния съвет при вземането на тяхното решение. Пак казвам, моето лично мнение е, че да се каже априори, че това интервю не е трябвало да бъде правено би създавало много по-сериозни обвинения в цензура. Ние няма как предварително да потъркаме кристалното

кълбо и да кажем: този човек няма как да направи интервюто. Всеки е невинен до доказване на противното. Но когато интервюто го има, когато записа го има, всеки един записан материал, ние не просто имаме право, ние сме длъжни да го чуем преди да излезе в ефир. Просто в случая, поради изключително високия обществен интерес, Програмният съвет е решил да се сезира и да го изслуша, да не разчита само на мнението на редакторите на програма „Хоризонт“, което, мисля, че е положително. Мисля, че е положително и за програмата, защото ако редактор в програмата или ръководителят на предаванията, или директорът на програма „Хоризонт“ еднолично бяха взели решение било то за пускане или за сваляне, сега тези хора не ми се мисли на какъв натиск щяха да бъдат подложени. Смятам, че решението, взето от колективен орган е най-добрата гаранция, която можем да имаме да се намали риска от намеса, външна или от наша страна като Управителен съвет. Ние като Управителен съвет и аз като генерален директор, единственото, което можем да направим е да се доверим на своите колеги и да ги подкрепим, да защитим тяхното решение с каквито аргументи имаме. Както казах, имаме някои пропуски. На първо място, явно, начинът, по който се опитваме да гарантираме свобода позволява някои недостатъци в процеса на планиране. Доколкото ми е известно, още днес от ръководството на програмата вече са отправили покана към редколегиата да се помисли за нови правила по отношение на планирането, които да стъпят на някаква принципна основа, така че хем да имаме регламентация, хем тази регламентация да не води до свръхнамеса в работата на журналистите, защото, както казах, въпросът не е само в правилата, а в това как се прилагат. Ако редакторската намеса се случва непрекъснато и всеки ден някой казва на журналиста: това не трябва да го правиш, направи друго вместо това, най-много на третия, четвъртия път този журналист ще започне предварително да си мисли какво да направя сега, за да не ми го спрат или променят, и ето така стигаме до самоцензура, което не искаме да се случва в Българското национално радио. Искаме да запазим комфорта и свободата на журналистите да избират сами своите теми и събеседници, да си правят сценариите на предаванията, като обаче отправим ясен сигнал не само до конкретния водещ, а до всички, че има правила. Всяка една свобода се ограничава от правила. Човек може спокойно да ходи по улицата, но не може спокойно да гръмне някого, защото не го харесва, най-общо казано, извинете ме за твърде крайния пример. Ако мога да си позволя една футболна аналогия, позволяваме доста свободна игра, но във всеки един мач, ако има фал, съдията е длъжен да го свири, защото в противен случай рискува напълно да изпусне развитието на събитията. Само времето ще покаже правилността или неправилността на това решение, защото всеки може да си формира своето мнение за него. Аз вярвам в професионализма на колегите и вярвам, че са взели правилното решение. Надявам се и обществото ни да се убеди в това нещо, а критики към нас винаги ще има, както за това, че сме спрели интервюто, така и обвинения във влияние. Така или иначе, срещу медиите е имало множество атаки през годините, много внимателно се следи този процес, много е изострено обществото по всякакви теми, свързани с връзки между политици и медии. Смятам, че нееднократно в Българското национално радио сме доказвали, че ние не се поддаваме лесно на политически натиск от никакъв вид. Фактът, че това предаване още съществува е достатъчно ясно доказателство за това. И се надявам, че ще успеем да подобрим правилата си за планиране и при необходимост да подобрим и редакционните си стандарти, базирано на този случай, по такъв начин, че да можем да осигурим ясен контрол на качеството на това, което излиза в нашия ефир без това да нарушава по никакъв начин свободата на работа на журналистите в радиото.

Соня Момчилова: Благодаря Ви, господин Митев. Колеги, предполагам, че ще вземете отношение. Госпожо Велкова, заповядайте.

Пролет Велкова: Аз и днес на заседанието казах, че за мен смисъла на тази среща е да си отговорим на един въпрос: защо се случи така, че радиото, общественото радио, даде възможност за такива интерпретации по посока на зависимости? От една страна, дава се именно на този водещ да направи това интервю, който многократно вече е показвал симпатии към страната, чийто представител в случая е госпожа Митрофанова, нали така, тук няма да спорим. И от друга страна, по отношение на закъснялата реакция на Програмния съвет. Приемам това, което казвате, че е имало технологично време, в което е трябвало да бъде обработено това интервю и че чак в петък вечерта е можело то да стигне до Програмния съвет, когато той да се произнесе. Приемам, че е така, вярвам също и в добросъвестното обсъждане и добросъвестното решение, което колегите Ви, 15 души, мисля, на брой в Програмния съвет, са взели. Също не ми се вярва под нечия политическа диктовка и команда да са взели това решение и приемам, че това е един разумен, професионален жест, препоръката да не бъде излъчено интервюто. Но смея да оспоря Вашето твърдение, че не сте допуснали грешка когато сте приели интервюто да бъде водено точно от този водещ. Давате примери с интервюта, които са правени в други европейски страни, казвате, че те всички са били с журналисти, които са се държали нападателно, критично. Не знам дали трябва да се държи човек в тази ситуация, журналист, водещ, нападателно и критично, но трябва със сигурност да спазва здравословна, обективна дистанция, критическа дистанция към темите и към обекта на интервюто, към своя събеседник. Не ми казвайте, че не сте допусkali, че това интервю ще бъде водено пристрастно. Няма разумен човек, който да познава професионалното поведение на този водещ и да очаква безпристрастно водене на това интервю. В този смисъл, ако общественото радио е имало нужда от събеседник като госпожа Митрофанова, чудесно, защо не възложихте това интервю на журналист, който знаете, че ще го проведе по стандартите?

Соня Момчилова: Колеги, аз искам да Ви призова да не правим... Съветът за електронни медии е призован по закон да реагира ex-post, тоест след като има нещо в медийния мир вече налице, така че да не правим внушения и да не правим предположения Ви призовавам.

Пролет Велкова: Не правим, въпроси задаваме тук. Мисля, че трябва да ги изясним.

Соня Момчилова: Защото в момента внушаваме, че интервюто е било сервилно, благосклонно и дружелюбно. Аз ще имам въпроси към господин Запрянов, който го е чул, да ни ...

Пролет Велкова: Това е решението, това е коментарът на Програмния съвет. БНР излиза с официален отговор пред обществеността, в който ни се казва...

Соня Момчилова: От наше име не може да предполагаме как един водещ е направил интервю, защото тук чухме понятия като „интервю, което не следва да бъде направено“ и „водещ, който не следва да прави определен тип интервюта“, нещо, което мен лично твърде ме тревожи.

Пролет Велкова: Интервюто следва да бъде направено, ако БНР е преценило, че има нужда от интервю с този събеседник, но следва да бъде възложено на...

Соня Момчилова: От определен човек по определен начин, така ли?

Пролет Велкова: Не, на журналист, който би спазил стандартите и който не би поставил...

Соня Момчилова: Ние не знаем дали стандартите не са спазени, няма как ние да отсъдим.

Пролет Велкова: Не се ли доверяваме на решението на Програмния съвет? Аз лично се доверявам.

Соня Момчилова: Все пак сме чули едната страна. Господин Митев, заповядайте, да.

Милен Митев: Аз мисля, че това решение на Програмния съвет можеше да бъде взето само последващо, не и предварително, тъй като ние няма как, който и каквото да си мисли,

каквито и да са неговите предпочитания, предположения или подозрения, няма как да се вземе програмно решение, базирано на подозрения и на предположения. То може да се вземе само въз основа на готовия материал.

Пролет Велкова: На опит.

Соня Момчилова: Да, госпожо Наплатанова, заповядайте.

Габриела Наплатанова: Аз искам да благодаря на господин Митев, че е чул това, което попитах в началото на нашето заседание днес за опита на държавите от ЕВУ с подобни интервюта. Също така, искам да го помоля съвсем категорично да каже имаше ли политически натиск върху членовете на Програмния съвет за взимането на това решение? Дали то би било обвързано с евентуалните бюджети за БНР за догодина, защото знаем, че радиото като обществена медия постоянно е недофинансирано, както недофинансиран е и СЕМ. И ако позволите само последно нещо, в което аз ще се намеса, не бих си позволила да давам оценки на колега журналист и не бих си позволила да давам съвети как да си водите редакционната организация и политика по провеждане на предавания, избор на събеседници. Но искам да Ви напомня, че в чл. 11 от ЗРТ имате пълни гаранции като обществена медия, както за спазване на плурализма, така и за свобода на подбор на събеседници, на редакционна политика. Същото нещо Ви се гарантира и в Акта за свобода на медиите, за което държавата се е съгласила и от догодина влиза в сила, и където категорично, императивно се поставя ненамеса на държавни, на политически субекти в работата на медиите, особено обществените.

Милен Митев: Благодаря Ви. Това, което мога да кажа е, че върху мен не е оказан никакъв натиск за взимане на решение в една или друга посока по този казус, нито пък програмният директор или някой от членовете на Програмния съвет са ми сигнализирали върху тях да е осъществяван такъв. В понеделник сутрин те също имаха заседание, на което аз помолих да се включат, за да ги поздравя за бързата реакция, за това, че са имали смелостта да изразят позиция и им гарантирах, че аз като ръководител уважавам тяхната позиция, подкрепям я и ще я защитавам. Също така им казах, че ако който и да било от тях чувства какъвто и да било проблем или натиск, било откън, било откътре, или някакво напрежение, трябва незабавно да ме уведоми. И надявам се бях достатъчно ясен, че гарантирам на всеки един от тях ненамеса в неговата работа и ненамеса във възможността да изрази своето мнение.

Соня Момчилова: Благодаря, господин Митев. Аз само ще се включа тук, защото смятам за недопустимо да премълча, че за мен няма никакво съмнение, че декларирането и обръщението на определен представител на конкретна политическа сила с някакво обръщение към Съвета за електронни медии и Българското национално радио е безусловна форма на натиск. Тук няма никакво съмнение. И лично аз мисля, че беше много знаково и добър сигнал това, че Вие взехте участие в предаването на господин Волгин и поехте отговорността да защитите позицията на хората, които работят в радиото и Вашата собствена, това отличава обществената медия, бих казала, от търговската такава. Но да продължим, защото може би струпахме прекалено много подозрения и в условно наклонение съмнения за качеството на това интервю. Господин Запрянов, да чуем Вашето впечатление, какво Вие мислите като уважаван журналист и авторитет за това, което се налага да изясняваме и да се опитваме да се спасим от съмнението за цензура.

Валери Запрянов: Аз имам малко по-различно мнение от генералния директор по отношение на това дали трябва да има едно интервю, кое налага да има едно интервю точно в този момент. От моята практика знам, че никога пожар не се гаси с бензин. Когато едно общество е толкова разделено, когато има един огромен конфликт, свързан за някои с памет, за други с армия, която е окупирала България, когато една статуя се реже и като в кланица

се транжира, медиите, обществените медии трябва да бъдат особено внимателни, това е моето мнение. И не може да се предизвика някакъв допълнителен пожар, който още повече да раздели обществото, това е моето мнение. Аз, например, не бих пуснал в медия, която ръководя, не бих пуснал точно в този момент интервю с посланик Митрофанова. Това е личното ми мнение.

Соня Момчилова: Благодаря Ви.

Валери Запрянов: Така, продължавам нататък. Няма да обсъждам Волгин, за мен Волгин е много добър и интелигентен журналист. Човек с определени журналистически възможности, няма две мнения. Да направиш коментар на едно събитие по всичките правила това е твое лично мнение. И евроатлантическата доктрина и доктрината на Европейския съюз и всички ние, които сме подписвали Етичния кодекс знаем, че коментарът е лично мнение на автора. Да правиш интервю, в което интервюираният може да каже нещо неочаквано и страшно, не е твоя вина. Но за мен е журналистическа вина да зададеш въпрос, да получиш един отговор, който не дава отговор на много въпроси на обществото и ти да не продължиш този въпрос. Защото това е работата на журналиста, да се стигне докрай, да стане ясна позицията на руската страна, да стане ясна позицията на посланика. Второ, много е ясно, че уговорката за двете мнения в случая не може да проработи. Няма как двама представители на воюващи страни да седнат заедно или да участват заедно в едно интервю. Посланичката на Украйна трябва да съгласува това нещо на много високо ниво, дали има право или няма право да застане в такова интервю. И аз разбрах за всичките тези неща и уговорки след като интервюто е било направено. Просто беше безсмислено да се иска от посланик да участва заедно с друг посланик. Ясно, че това няма да стане. Това ми е личната позиция. Но аз разбрах за онова странно политическо писмо към СЕМ и към ...

Соня Момчилова: Обръщение, да.

Валери Запрянов: Обръщение, добре, от господин Спасов късно вечерта и бях на почти 300 км. от София, в една планина, на високо. Никой по никакъв начин не ми е упражнявал лично на мен някакво внушение, желание да реагирам към едно такова интервю. Второ, аз не мога да реагирам дори да искам. Може в душата си да съм най-големият цензор, нещата са такива в радиото, че никой не може да направи на своя глава някакво прегрешение към свободата на словото. Хората от Управителния съвет нямат такова право. Ние не можем да накажем, не може да изискаме. Можем да посъветваме само хората, които трябва да свършат работата как да я свършат и нищо друго. Присъствах виртуално, по телефон, на двучасовия разговор на Програмния съвет. Хората отчетоха качествата на Волгин като журналист, неговата нахъсаност и в същото време видяха определени слабости. Според тях, всеки един се изказа, според тях в този момент това интервю не може да излезе по този начин. След като взеха решението беше ми дадена и на мен думата и си казах моето мнение, което донякъде съвпаднаше с тяхното. Но им припомних, че Българското национално радио втора поредна година е посочено за медията с най-голямо одобрение в България. И за да бъде с такава висока оценка от слушателите, според мен, дял има и журналистът Волгин и Силвия Великова, и двамата. Защото поставят остри въпроси, защото дават думата по различни теми и с различни интервюирани. Това е моето мнение.

Соня Момчилова: Благодаря. Да, госпожо Велкова?

Пролет Велкова: Ще ми се да се включа с още два въпроса към всеки един от Вас, разбира се, може би най-вече към господин Митев. Програмният съвет е органа по саморегулация в Българското обществено радио, ще бъде ли проблем за Вас, ако по някакъв начин ни дадете достъп до документацията, свързана с обсъждания на предаванията „Политически НЕкоректно“ в Програмния съвет на БНР, да кажем за година назад, по Ваша преценка, един

обозрителен срок, за да можем да видим там как е оценявано съблюдаването на етичните стандарти? Сега, ние знаем, че имаше санкция от страна на Етичната комисия, няма смисъл да припомним по какъв повод, но извън тази изрична санкция дали има, за мен лично би било много любопитно да видя какво се съдържа в тази документация, ако смятате, разбира се, че може да ни я предоставите?

Соня Момчилова: Просто аз тук ще трябва да се намеся, за да не изпаднем в колизия чисто правна и да уточня, че ние имаме право да следваме програмната политика и това какво допуска или не допуска в ефир едно ръководство на определена обществена медия чрез нашия мониторинг. Другото не може да се окачестви по друг начин, освен като намеса в редакционната политика на медията, госпожо Велкова. Иначе, предполагам, че господин Митев би Ви допуснал и предоставил.

Милен Митев: Ако вие като регулатор ми поискате каквато и да било информация, естествено, ще я предоставим, това е Ваше решение.

Пролет Велкова: Аз лично бих предложила да го направим, защото виждаме, че тук имаме проблем, който е системен. По мое убеждение този казус, който сега ни събира, този скандал, който за пореден път се разраства, той не е сам по себе си, той е именно последица от системен проблем. И пак ще се обърна към Вас, господин Митев, някак си не ми се иска да го напомням, но не мога да не го напомня. Двукратно, тук, в тази зала Вие давахте обещание, хайде да кажа, поехте сериозен ангажимент, че ще направите каквото е нужно, че предаването „Политически НЕкоректно“ да се съобразява със стандартите, да не създава проблеми на БНР, да не става повод за протести на Вашата ограда, това е буквално цитат, последно се видяхме в началото на лятото, ако се не лъжа, тук и Вие ни казахте: „Ще използваме лятната пауза сега, за да помислим какво да направим, че да избегнем онези причини, които стават повод за сблъсъци, за конфликти“. Какво ще кажете в отговор на това?

Милен Митев: Водени са няколко разговора с екипите на предаването. Предполагам, че вътре в програмата са водени и още такива. Няколко неща се пробваха, имаше няколко предавания, които започваха с представяне, говоря за изданията, водени от Петър Волгин, които започваха с представяне на евроатлантическа гледна точка във вид на кратък репортаж, която впоследствие водещият или събеседникът са коментирали. Имаше няколко предавания, в които един от коментарите от външните коментатори, които участват в предаването, беше не под формата на коментар, а по-скоро на репортаж, но това просто няма как да се получи всеки път. И, разбира се, сме говорили за възможността предаването да се случва под формата на две интервюта с различни събеседници. Дори въпросното, злополучно издание от тази събота е било запланувано по този начин. След като не е дошло съгласие от страна на украинското посолство, е било записано интервю с госпожа Елена Поптодорова с идеята то да бъде излъчено след или преди интервюто с госпожа Митрофанова като някакъв противовес и представяне на друга гледна точка. До момента нямаме общо решение да се наложи във всяко едно издание определен формат, тоест идеята е да се опитат някакви различни варианти. В светлината и на това, което сега се случва, разбира се, ще имаме отново разговори с програмата и с екипа на предаването, имаме и някои вътрешни мониторинги, които критикуват поведението на водещия и начина, по който задава въпроси. Имаме и такива вътрешни мониторинги, които казват: плурализмът е спасен чрез двамата госта в събота и неделя, тоест има и критични, има и такива, които намират позитиви в начина, по който се случва предаването, така че не е съвсем еднозначно това. Още повече, че всеки един опит насилствено, отгоре да се каже: от утре предаването няма да е така, ще е иначе, ще ни доведе отново тук, в същия формат, да си говорим за цензура, само че този път не от политическа партия, а от страна на ръководството в лицето на Управителния съвет.

Трябва да намерим формат, който все пак самите водещи и редактори да приемат, иначе вечно ще търсим баланса между цензурата и свободата.

Пролет Велкова: Балансът не е ли в закона и в етичните стандарти? Вашите редакционни стандарти са изключително детайлно, доколкото съм запозната, и разумно разписани.

Милен Митев: Да, във всеки един момент, в който установим, че са нарушени, разбира се, ще се намесим, както стана и сега. Аз вярвам, че това не е едно единично решение, нито пък прецедент. Мога да Ви уверя, че практиката един записан материал да не бъде излъчен също не е прецедент, нито за медиите изобщо, нито конкретно за Българското национално радио. Просто досега това не се е случвало с толкова високопрофилен материал и такъв, който толкова силно поляризира мнението. Но това не е нещо, което се е случило специално заради водещия или специално заради този гост. Това е за мен напълно нормален механизъм за регулация, просто самата ситуация е такава, че ако се върнем отново на въпроса можеше ли да се избегне този скандал, аз мисля, че от самото обявяване на интервюто с посланик Митрофанова нямаше как да се избегне скандал отгук нататък. Каквото и да се беше случило, скандал щеше да има в една или друга посока. Но пак казвам, това не може да значи, че ние предварително ще кажем: не, няма да я каниш. Ами, ако се беше провело интервюто по друг начин, колкото и малко да е вероятно според някого, то би могло да се проведе и по друг начин. Примерите, които ми изпратиха колеги от ЕВУ да видят интервюта от различни телевизии, имаше едно интервю от австралийската обществена телевизия, където първият въпрос към посланика беше: „Вие живеете и работите в Австралия, която е една демократична държава, как живеете със себе си, знаейки какво е положението във Вашата държава?“. Общо взето, това е духът, начинът, по който водещият се държи към посланика. Затова казвам, че не може предварително да се каже това е недопустимо да се случи. Уважавам мнението и на господин Запрянов, има го и този момент, че трябва да се отчете и обществената ситуация и точно сега ли е моментът за това. Но в случая, това не са били водещите мотиви на Програмния съвет дали е правилно подбран моментът. Единствените им мотиви са базирани на конкретни разпоредби от редакционните стандарти. Аз вярвам, че както ръководството на програма „Хоризонт“, така и Програмният съвет ще продължи отгук нататък и по-засилено да съблюдава всяко едно издание на предаването какво се случва, защото ако този казус остане единичен, тогава имаме пълното основание да бъдем обвинявани в двойни стандарти.

Соня Момчилова: Имате ли желание нещо да добавите, уважаеми гости? Заповядайте.

Теодосий Спасов: Аз искам да разкажа една кратка история. Тук е накърнено също егото на водещия. Той наистина е един от най-добрите журналисти в България. На мен ми се случи следното. На днешния ден преди 86 години е роден Милчо Левиев. Бяхме във Франкфурт, поканени да запишем с техния биг бенд програма, музикални пиеси, някои бяха аранжирани от Милчо. Имах една моя пиеса, която се наричаше и продължава да се нарича „Манипулация“. Трябваше да я запишем с биг бенда на Франкфурт. Записахме два варианта, два записа на тази пиеса, след което биг бенда, аз и Милчо влязохме в кабината да прослушаеме. Прослушахме двата записа. Аз определено харесах първия, но бендът хареса втория. Продуцентът ме попита: „Теодосий, кое те кара да мислиш, че първият запис е по-добър?“. Аз му казах: „Той е записан толкова искрено, толкова свежо, едва ли не гениално и това ще остане във времето завинаги“. И той каза: „Да, но болшинството харесват повече втория запис и ще остане вторият запис, така е в демокрацията“. И аз му казах: „Но това бяха 90-те години, това ми прилича на другия строй, така се решаваха проблемите“. Той каза: „Тук се нарича демокрация“.

Соня Момчилова: Ще дойдат времена когато девет болни ще казват на здравия, че не е добре, ако си припомним Светеца. За да завършим, понеже сме в навечерието на Рождество, си припомним мисълта на може би най-големия американски модерен мислител, той казва, че свободата е болка. „Болката е нещо, което служи, за да ни събуди... Болката е нещо, което трябва да се носи, като радио. Вие усещате своята сила в болката, затова всичко зависи от това как я носите“. Пожелавам Ви да се осмелим да поемем „раната“ Волгин, може би, такова е времето, защото иначе ще прекалим с болкоуспокояващото, ми се струва. Много Ви благодаря за жеста, който направихте. Пожелавам на всички, които проследиха днешната ни среща топли, светли, споделени празници, много подаръци, така, както си ги представяте. До скоро, благодаря.